

Ezra

Padishah Qoreshning Perwerdigar üçhün ibadetxana sélishqa yarlıq chüshürüshi

2 Tar. 36:22,23; Yer. 25:12; 29:10; Dan. 9:2

¹ Pars padishahi Qoreshning birinchi yili, Perwerdigarning Yeremiyaning aghzi arqılıq éytqan sözi emelge ashurulup, Perwerdigarning Pars padishahi Qoreshning rohini qozghishi bilen pütün padishahlıqi teweside u mundaq bir jakarname chiqardi, shundaqla uni yazma qılıp püküp: —

² «Pars padishahi Qoresh mundaq deydu: — Asmanlarning Xudasi Perwerdigar yer yüzdikи barlıq padishahlıqlarning igidarchiliqini manga berdi; u shundaqla méni Yehuda zéminigha jaylashqan Yérusalémda Özige bir öy sélishqa buyrudi.

^{□ 3} Shuning üçhün aranglarda Xudanıng xelqi bolghanlardın herqaysinglarga bolsa, uning Xudasi *Perwerdigar* uning bilen bille bolghay, u Yehuda zéminidiki Yérusalémha chiqsun, Israilning Xudasi Perwerdigarning öyini salsun! U bolsa Xudadur, makani Yérusalémdidur! ⁴ *Sürgünlükte* qalghan xelq qeyerlerde makanlashqan bolsa, u Yérusalémha chiqsun; shu yerdiki ademler ulargha altun, kümüşh, mal-mülük, charpaylarni teminlep

---

^{□ 1:2} «Yehuda zémini» — kényki waqitlarda «Yehudiye» déyilidu.

yardem bersun we shuningdek Yérusalémda jaylashqan Xudaning shu öyi üçün xalis hediyelerni teqdim qilsun» — dédi.□

Qaytishqa teyyarlinish

5 Shuning bilen Yehuda we Binyamindiki qebile bashliqliri, kahinlar, Lawiylar, shundaqla Xuda teripidin rohi qozghitilghan barlıq xelq orunliridin qopup Yérusalémdiki Perwerdigarning öyini yéngiwashtin sélishqa bérishqa teyyarlandı.

6 Etraptiki kishilerning hemmisi kümüş qacha-qucha, altun, mal-mülük, charpaylar we qimmet bahaliq buyumlar bilen ularni qollap quwwetlidi, buningdin bashqa sunulidighan herxil ixtiyariy hediye-qurbanlıq süpitide herxil sowghatlarnı teqdim qıldı. **7** Padishah Qoresh Perwerdigarning öyidiki qacha-quchilirinimu, yeni ilgiri Néboqadnesar Yérusalémdin ekilip öz ilahining butxanisigha qoyup qoyghan qacha-quchilarnimu élip chiqtı. □ ■ **8** Pars padishahi Qoresh xezine bégi Mitredatni buyrup bu qacha-quchilarnı aldurup chiqtı; Mitredat shularni Yehudaning emiri Sheshbazargha sani boyiche sanap tapshurup berdi. ■ **9** Qacha-quchilarning sani mundaq: — altun das ottuz, kümüş das ming, pichaq yigirme toqquz, □ **10** altun piyale ottuz, birbirige oxshash bolghan kümüş piyale tööt yüz

□ **1:4** «qalghan xelq» — impériyede tirik qalghan Yehudiy xelqi.

□ **1:7** «ilgiri Néboqadnesar Yérusalémdin ekilip öz ilahining butxanisigha qoyup qoyghan qacha-quchilar» — bu weqe «2Tar.» 36:7de teswirlinidu. ■ **1:7** 2Pad. 24:13; 2Tar. 36:7 ■ **1:8**

Ezra 5:14 □ **1:9** «altun das» — yaki «altun petnus».

on; bashqa qacha-quchilar bir ming. □ 11 Barliq altun-kümüş qacha-qucha, besh ming töt yüz. Sürgün qilin'ghan xelq Babildin Yérusalémgha élip kélin'gen chaghda, Sheshbazar bu qacha-quchilarning hemmisini élip kelgenidi.

2

Birinchi qétim qaytqan Yehudalar .... «Neh.» 7:6-73ni körüng

¹ Töwendikiler Néboqadnesar teripidin Babilgha sürgün qilin'ghan Yehudiye ölkisidikilerdin, ularning ewladliri qaytip kélip, Yérusalém we Yehudiyege chiqip, herbiri öz shehirlirige ketkenler: —

² — ular Zerubbabel, Yeshua, Nehemiya, Séraya, Reilaya, Mordikay, Bilshan, Mispar, Bigway, Rehum we Baanahlar bilen bille qaytip keldi. Emdi Israil xelqining ichidiki erkeklerning sani töwendikiche: —□

³ Paroshning ewladliri ikki ming bir yüz yetmish ikki kishi; ⁴ Shefatiyaning ewladliri üch yüz yetmish ikki kishi; ⁵ Arahning ewladliri yette yüz yetmish besh kishi; ⁶ Pahat-Moabning ewladliri, yeni Yeshua bilen Yoabning ewladliri ikki ming sekkiz yüz on ikki kishi; ⁷ Élamning ewladliri bir ming ikki

---

□ **1:10 «bir-birige oxshash bolghan kümüşh piyale töt yüz on»** — yaki «süpti töwenrek kümüşh piyale töt yüz on» yaki «ikkinchi birxil kümüşh iyale töt yüz on» yaki «kümüşh piyale ikki ming töt yüz on». Bashqiche terjimilermu uchrishi mumkin. □ 2:2 **«Séraya»** — yaki «Saraya».

yüz ellik töt kishi; ⁸ Zattuning ewladliri toqquz yüz qiriq besh kishi; ⁹ Zakkayning ewladliri yette yüz atmish kishi; ¹⁰ Banining ewladliri alte yüz qiriq ikki kishi; ¹¹ Bibayning ewladliri alte yüz yigirme üch kishi; ¹² Azgadning ewladliri bir ming ikki yüz yigirme ikki kishi; ¹³ Adonikamning ewladliri alte yüz atmish alte kishi; ¹⁴ Bigwayning ewladliri ikki ming ellik alte kishi; ¹⁵ Adinning ewladliri töt yüz ellik töt kishi; ¹⁶ Hezekiyaning jemeticidin bolghan Atérning ewladliri toqsan sekkiz kishi; ¹⁷ Bizayning ewladliri üch yüz yigirme üch kishi; ¹⁸ Yorahning ewladliri bir yüz on ikki kishi; ¹⁹ Hashumning ewladliri ikki yüz yigirme üch kishi; ²⁰ Gibbarning ewladliri toqsan besh kishi; ²¹ Beyt-Lehemlikler bir yüz yigirme üch kishi; ²² Nitofaliqlar ellik alte kishi; ²³ Anatotluqlar bir yüz yigirme sekkiz kishi; ²⁴ Azmawetlikler qiriq ikki kishi; ²⁵ Kiriat-Arimliqlar, Kefirahliqlar we Beerotluqlar bolup jemiy yette yüz qiriq üch kishi; □ ²⁶ Ramahliqlar bilen Gébaliqlar jemiy alte yüz yigirme bir kishi; ²⁷ Mikmashliqlar bir yüz yigirme ikki kishi; ²⁸ Beyt-Ellikler bilen ayiliqlar jemiy ikki yüz yigirme üch kishi; ²⁹ Néboliqlar ellik ikki kishi; ³⁰ Magbishning ewladliri bir yüz ellik alte kishi; ³¹ ikkinchi bir Élamning ewladliri bir ming ikki yüz ellik töt kishi; ³² Harimning ewladliri üch yüz yigirme kishi; ³³ Lod, Hadid we Ononing ewladliri jemiy yette yüz yigirme besh kishi; □ ³⁴ Yérixoluqlar üch yüz qiriq besh kishi; ³⁵ Sinaahning ewladliri

---

□ 2:25 «Kiriat-Arimliqlar» — yaki «Kiriat-Yéarimliqlar». □ 2:33 «Lod, Hadid we Ononing ewladliri...» — yaki «Lodliqlar, Hadidiqlar we Onoluqlar...».

üch ming alte yüz ottuz kishi.

Qaytip kelgen kahinlar we Lawiyalar

³⁶ Kahinlarning sani töwendikiche: — Yeshua jemeticiki Yedayaning ewladliri toqquz yüz yetmish üch kishi; ³⁷ Immerning ewladliri bir ming ellik ikki kishi; ³⁸ Pashxurning ewladliri bir ming ikki yüz qiriq yette kishi; ³⁹ Harimning ewladliri bir ming on yette kishi.

⁴⁰ Lawiyalarning sani töwendikiche: — Xodawiyaning ewladliridin, yeni Yeshua bilen Kadmiyelning ewladliri yetmish töt kishi; ⁴¹ Ghezelkeshlerdin: — Asafning ewladliri bir yüz yigirme sekkiz kishi.

⁴² Derwaziwenlerning neslidin: — Shallumning ewladliri, Atérrning ewladliri, Talmonning ewladliri, Akkubning ewladliri, Xatitaning ewladliri bilen Shobayning ewladliri jemiy bir yüz ottuz toqquz kishi.

Qaytip kelgen muqeddes jay we shah jemetidiki xizmetkarlar

⁴³ Ibadetxana xizmetkarliri töwendikiche: — Zixaning ewladliri, Xasufaning ewladliri, Tabbaotning ewladliri, □ ⁴⁴ Kirosnинг ewladliri, Siyananing ewladliri, Padonning ewladliri, ⁴⁵ Libanahning ewladliri, Hagabahning ewladliri, Akkubning ewladliri, ⁴⁶ Hagabning ewladliri, Shamlayning ewladliri, Hananning ewladliri,

---

□ **2:43 «Ibadetxana xizmetkarliri»** — ibraniy tilida «Netiniylar». Menisi belkim «béghishlan'ghanlar». Ularning ejdadliri belkim «Gibéonluqlar» idi. «Yeshua» 9:27ni we «1Tar.» 9:2ni körüng.

- 47 Giddelning ewladliri, Gaharning ewladliri, Réayahning ewladliri, 48 Rezinning ewladliri, Nikodaning ewladliri, Gazzamning ewladliri, 49 Uzzaning ewladliri, Pasiyaning ewladliri, Bisayning ewladliri, 50 Asnahning ewladliri, Meunimning ewladliri, Nefussimning ewladliri, 51 Bakbukning ewladliri, Xakufaning ewladliri, Xarxurning ewladliri, 52 Bazlutning ewladliri, Mehidaning ewladliri, Xarshanning ewladliri, 53 Barkosning ewladliri, Siséraning ewladliri, Témahning ewladliri, 54 Neziyaning ewladliri bilen Xatifaning ewladliri.
- 55 Sulaymanning xizmetkarlirining ewladlirining sani töwendikiche: — Sotayning ewladliri, Soferetning ewladliri, Pirudaning ewladliri, 56 Yaalahning ewladliri, Darkonning ewladliri, Giddelning ewladliri, 57 Shefetiyaning ewladliri, Xattilning ewladliri, Poqeret-Hazzibaimning ewladliri bilen amining ewladliri.
- 58 Ibadetxana xizmetkarliri we Sulaymanning xizmetkari bolghanlarning ewladliri jemiy üch yüz toqsan ikki kishi.

*Kélip chiqishi naéniq kishiler .... «Neh.» 7:61-65ni
körüng*

59 Töwendiki kishiler Tel-Mélah, Tel-Xarsha, Kérub, Addan we Immerdin kelgen bolsimu, lékin ular özlirining ata jemetining yaki nesebining Israil adimi ikenlikini ispatlap bérelmidi. 60 Bular Délayaning ewladliri, Tobiyaning ewladliri we Nikodaning ewladliri bolup, jemiy alte yüz

- 2:46 «Shamlay» — yaki «Shalmay».

ellik ikki kishi; ⁶¹ kahinlarning ewladliri ichide Xabayaning ewladliri, Kozning ewladliri bilen Barzillayning ewladliri bar idi; Barzillay Giléadliq Barzillayning bir qizini alghachqa ularning éti bilen atalghanidi. □ ⁶² Bular jemetining nesebnamisini izdep tapalmidi; shunga ular «napak» hésablinip kahinliqtin qalduruldi. ⁶³ Waliy ulargha: — Urim we tummimni kötürgüchi kahin arimizda xizmette bolghuche «eng muqeddes yimeklikler»ge éghiz tegküzmeysiler, dédi. □

Qaytip kelgüchilerning omumiy sani .... «Neh.» 7:66-69ni körüng

⁶⁴ Pütün jamaet jemiy qiriq ikki ming üch yüz atmish kishi; ⁶⁵ buningdin bashqa ularning yene yette ming üch yüz ottuz yette qul-dédiki bar idi; yene ikki yüz er-ayal ghezelchisi bar idi. ⁶⁶ Ularning yette yüz ottuz alte éti, ikki yüz qiriq besh qéchiri, ⁶⁷ töt yüz ottuz besh tögisi we alte ming yette yüz yigirme éshiki bar idi.

Muqeddes öy üchün teqdim qilin'ghan mal-mülükler .... «Neh.» 7:70-73nimu körüng

-
- **2:61** «Kozning ewladliri» — yaki «Hakkozning ewladliri».
  - **2:63** «Waliy» — ibraniy tilidiki «Tirshata» eslide Pars tili bolup, menisi belkim «janabliri». «urim we tummim» — alahide bixil tashlar. U kahin kiygen «efod»ning yanchuqida (qoshénda) turidu. Bu tashlar arqliq Israil xelqi Xudadin yol sorisa bolatti. «Mis.» 28:28-30ni körüng. «Urim we tummimni kötürgüchi kahin arimizda xizmette bolghuche» — menisi belkim: (1) urim we tummim Babilda sürgün bolghan waqtida yoqap ketken bolushi mumkin; (2) tépilghini bilen ulargha tebir bérüp menisini chüşhendüridighan kahin téxi chiqmidi.

68 Jemet kattiwashliridin beziliri Yérusalémgha we Perwerdigarning öyige kelgen chaghda, Xudaning shu öyi esli ornigha yéngiwashtin sélinishi üçhün chin könglidin sowghatlarni teqdim qildi. 69 Ular özirining qurbigha qarap qurulush xezinisige atmish bir ming darik altun, besh ming mina kümüşh we yüz qur kahin toni teqdim qildi.

□ 70 Shuningdin kéyin kahinlar, Lawiylar we bir qisim xelq qoshulup, ghezelkeshler, derwaziwenler, ibadetxana xizmetkarliri öz sheherlirige makanlashti; qalghan Israil xelqining hemmisi öz sheherlirige makanlashti. □

3

Qurban'gahning yéngiwashtin sélinishi

□ 2:69 «darik» — (yaki «draxma») — mushu yerde u Pars impériyesidiki bixil altun tengge; mushu yerde bularning jemiy qimmiti belkim 400-500 gram altun idi; «mina» bixil kümüşh tengge, 60 shekelge yaki «talant»tin atmishtin birige barawer idi. Mushu yerde kümüşhning jemiy éghirliqi belkim 1800-2700 kilogramche idi. □ 2:70 «Shuningdin kéyin kahinlar, Lawiylar... Ibadetxana xizmetkarliri öz sheherlirige makanlashti; qalghan Israil ... öz sheherlirige makanlashti» — bu ayetning menisi belkim: (1) Kahinlar, Lawiylar qatarliqlar özige yéngiwashtin teqsim qilin'ghan sheherliride makan tutti, yaki Yérusalémdiki xizmette bolush üçhün yéruslémgħa yéqin bolghan, shundaqla ulargha teqsim qilin'ghan sheherlerde makanlashti; (2) Lawiylardin bashqa Israillar, yeni on ikki qebilidin qaytip kelgenler **eslide** özige xas sheherlirige makanlashti yaki yéngiwashtin ulargha teqsim qilin'ghan sheherlerde makanlashti. Köp sheher-yézilar weyran bolghachqa, yaki yat ellernerig iqidarchiliqi astida bolghachqa, belkim herxil imkaniyet teng bolushi mumkin idi.

1 Israil xelqi herqaysisi öz sheherliride makanlashqanidi; yettinchi aygha kelgende, xelq bir ademdek bolup Yérusalémgha yighthildi. **2** Yozadakning ogli Yeshua bilen uning kahin qérindashliri, Shéaltielning ogli Zerubbabel we uning qérindashlirining hemmisi orunliridin qopup, Xudaning adimi Musa pütken qanun kitabida pütülginidek Perwerdigargha köydürme qurbanliq sunush üçhün Israilning Xudasining qurban'gahini sélishqa kirishti. ■ **3** Gerche ular shu yerlik xelqlerdin qorqsimu, lékin qurban'gahni eslidiki uli üstige sélip, uningda Perwerdigargha atap etigenlik we kechlik köydürme qurbanliq ötküzüşke kirishti. ■ **4** Ular yene *muqeddes qanunda* pütülgini boyiche «kepiler héyi»ni ötküzüp, her küni belgilen'gen telepke muwapiq san boyiche künlük köydürme qurbanliqni sunushattı. ■ **5** Shuningdin kéyin ular yene her künlük köydürme qurbanlıqlar, yéngi ay qurbanlıqi we Perwerdigarning barlıq muqeddes dep béktilgen héyliri üçhün teqdim qilnidighan köydürme qurbanlıqlarnı, shuningdek herbir kishining könglidin Perwerdigargha atap sunidighan ixtiyariy qurbanlıqlırını sunup turatti. ■ **6** Shundaq qılıp ular yettinchi ayning birinchi künidin bashlap, köydürme qurbanlıqlarnı Perwerdigargha atap sunushqa bashlidi; lékin Perwerdigarning öyining uli téxi sélinmidi. **7** Ular tashchilar bilen yaghachchilargha pul tapshurdi we shundaqla Pars padishahi

---

■ **3:2** Qan. 12:5, 6 ■ **3:3** Chöl. 28:3 ■ **3:4** Law. 23:34; Chöl. 29:12 ■ **3:5** Chöl. 28:11-15; Neh. 10:34

Qoreshning ijaziti bilen Zidonluqlar bilen Turluqlargha kédir yaghichini Liwandin *Ottura* déngiz arqılıq Yoppagha ekeldürüş üçhün ulargha yimek-ichmek we zeytun méyini teminlidi.

Muqeddes ibadetxanining yéngiwashtin sélinishi

⁸ Jamaet Yérusalémdiki Xudaning ölige kelgendifin kéyin ikkinchi yili ikkinchi ayda Shéaltiyelning oghli Zerubbabel, Yozadakning oghli Yeshua we ularning kahin we Lawiy qérindashlirining qaldisi, shuningdek sürgünlüktn qaytip Yérusalémgha kelgenlerning hemmisi qurulushta ish bashlidi; ular yene yigirme yashtin ashqan Lawiylarni Perwerdigarning öyini sélish qurulushigha nazaretcilikke qoydi. ⁹ Yeshua we uning oghulliri hem qérindashliri, Kadmiyel bilen uning oghulliri, yeni Yehudaning ewladliri Xudaning öyide ishleydighan ishchilarni nazaret qilishqa bir niyette atlanti; Hénadadning oghulliri, ularning oghullirimu we qérindash Lawiylar ulargha yardenleshti.□

¹⁰ Tamchilar Perwerdigarning ölige ul salidighan chaghda kahinlar xas kiyimlirini kiyip, kanaylirini chélip, Asafning ewladliri bolghan Lawiylar jangjang chélip, hemmisi qatar-qatar sep bolup turghuzuldi; ular Dawut belgiligen körsetmiler boyiche Perwerdigargha Hemdusana oqushti. ¹¹ Ular Perwerdigargha atap özara: — «Perwerdigar méhribandur, uning Israilgha

---

□ **3:9 «Yehudaning ewladliri»** — «Yehuda» mushu yerde belkim «Xodawiya» dégen isimning warianti bolushi mumkin (2:40ni körün). **«bir niyette atlanti»** — ibraniytilda: «bir ademdek bolup ornidin turdi».

bolghan méhir-muhebbiti menggülüktur» dep hemdusana we rehmet-teshekkür éytishti. Bu chaghda Perwerdigarning öyining uli sélinip bolghachqa, xalayiq Perwerdigarni medhiyilep towlap tentene qilishti. ■ 12 Lékin kahinlardin, Lawiylardin we jemet bashliqliridin nurghunliri, yeni eslide ilgiriki öyni körgen nurghun qéri ademler köz aldida sélin'ghan bu öyning uligha qarap, ün sélip yighlap kétishti; nurghun bashqa kishiler xushal bolup tentene qilip towlashti; □ 13 we xelq hetta kimlerning tentene qilishiwatqanliqi bilen kimlerning yighlawatqanliqini ayriwalalmay qaldi; chünki jamaet tentene qilip qattiq towlishatti; we bu awaz yiraq-yiraqlarha anglinatti.

4

Öyni yéngiwashtin sélishning tosqunluqqa uchrishi

¹ Yehuda we Binyamindiki reqibler sürgünlükten qaytip kelgenler Israilning Xudasi Perwerdigargha atap öyni yéngiwashtin salmaqchiken, dégen gepni anglap, ² Zerubbabel we jemet bashliqliri bilen körüşüp: — Biz siler bilen bille salayli; chünki bizmu silerge oxshashla silerning Xudayinglarni izlep, bizni bu yerge ekelgen Asuriye padishahi Ésar-Haddonning künliridin

---

■ 3:11 Zeb. 136 □ 3:12 «Öyni körgen nurghun qéri ademler ... ün sélip yighlap kétishti» — bezilerning yighlishi xushalliqtin boldi; bezilerning «Bu öy eslidiki oydek heywetlik bolmaydigan boldi» dep oylap hesret-qayghudin boldi («Hag.» 2:3ni körüng).

tartip uninggha qurbanliq sunup kéliwatimiz, déyishti. ■ ³ Lékin Zerubbabel, Yeshua bilen Israilning bashqa jemet bashliqliri ulargha: — Xudayimizgha öy sélishta silerning biz bilen héchqandaq alaqenglar yoq; belki Pars padishahi Qoresh bizge buyrughandek, peqet biz özimizla Israilning Xudasi bolghan Perwerdigargha öy salimiz, déyishti.■

⁴ Shuningdin kéyin shu yerdiki ahale Yehudalarning qolini ajiz qilip, ularning qurulush qilishigha kashila tughdurup turdi. ⁵ Ular yene Pars padishahi Qoreshning barliq künliridin taki Pars padishahi Darius textke olturghan waqitqiche, daim meslihetchilerni sétiwélip, Yehudalar bilen qériship, qurulush nishanini buzushqa urunup turdi.□

Reqiblerning Yehudalar üstidin erz qilishi

⁶ Ahashwérosh textke chiqqan deslepki waqtarda ular uninggha Yehudiye we Yérusalém ahaliisi üstidin bir erzname yazdi. □ ⁷ Shuningdek Artaxshashta künliride Bishlam, Mitridat, Tabeel we ularning qalghan shériklimu Pars padishahi

---

■ **4:2** 2Pad. 17:29-41   ■ **4:3** Ezra 1:1, 2, 3   □ **4:5**
«Pars padishahi Darius» — miladiyedin ilgiriki 522-486-yillarda Pars textige olturghan. □ **4:6** «Ahashwérosh» — bezi alimlar Pars impératori bolghan mushu «Ahashwérosh»ni «Kserksis I» ning özi shu (miladiyedin ilgiriki 486-464-yillar), dep qaraydu. Biraq ispat barki, «Ahashwérosh» yaki «Kserksis» dégen söz eslidle isim emes, belki Pars impératorining omumiy bir unwani idi. Shunga biz «Ahashwérosh» dep atalghan padishahni Kambisis (miladiyedin ilgiriki 529-521-yillar), dep qaraymiz.

Artaxshashtagha aramiy tilida bir erz xétini yazdi; xet aramiy tilidin terjime qilindi.□

8 Waliy Rehum bilen diwan bégi Shimshay padishah Artaxshashtagha Yérusalém üstdidin töwendikidek erzname yazdi: — □

9 «Mezkur mektupni yazghanlardin, waliy Rehum, katip bégi Shimshay we ularning bashqa hemrahliri bolghan soraqchilar, mupettishler, mensepdarlar, katiplar, arqiwiliqlar, Babilliqlar, Shushanliqlar, yeni Élamiyalar □ 10 we ulugh janabiy Osnappar Samariye shehirige we *Efrat* deryanining mushu teripidiki bashqa yerlerge

---

□ 4:7 «Artaxshashta» — «Artaxshashta» bilen «Artakserksis» bir ademning nami bolup, tarixta u «Artakserksis» dégen (grékche) ismi bilen tonulghan. Bu padishah Kambisis we Darius Xistaspis (miladiyedir ilgiriki 522-486-yillar) arılıqida ötken bolsa kérek. Shunga u: (1) Kambisisni öltürüp textini tartiwalghan «Smerdis» dégen jadugerni (yette ay textke olturghan) yaki bolmisa: (2) Kambisis impérator bilen birlikte hökümranlıq qilghan bizge hazır namelum «Artaxshashta» (Artakserksis) isimlik bashqa bırsini körsitishi mumkin. U keyinki alemshumul impérator «Artakserksis» (miladiyedir ilgiriki 486-425-yillar) bolushi mumkin emes; chünki shu kishi 24-ayette tilgha élin'ghan Darius impérator dindeyin hökümranlıq qıldı. □ 4:8 «...Yérusalém üstdidin töwendikidek erzname yazdi» — bu ayettin bashlap 6:18giche «Ezra»ning tékisti aramiy tilida yézilghan. □ 4:9 «...soraqchilar, mupettishler, mensepdarlar, katiplar...» — yaki «...Dinayliqlar, Afarsatqiliqlar, Tarpellikler, Arfasliqlar,...». «Shushanliqlar, yeni...» — yaki «Susa (shehiri)dikiler, yeni...».

orunlashturghan ahalimu bar □ 11 (mana bu ularning padishahqa yazghan xétining köchürülmisi) — özlirining deryaning mushu teripidiki xizmetkarliridin padishah aliliri Artaxshashtagha salam! 12 Padishah aliylirige melum bolsunki, özliri tereptin biz terepke kelgen Yehudiylar Yérusalémgha kélishti; ular ashu asiy we sésiq sheherni quruwatidu, ulini yasap püttürdi, sépilni yasap chiqtı we sépilning ullirini bir-birige ulap yasawatidu. □ 13 Emdi ulugh padishah aliylirige shu melum bolghayki, mubada bu sheher onglansa, sépil pütküzülse, ular baj tapshurmaydighan, olpan tölimeydighan we paraq tapshurmaydighan boluwalidu, bundaq kétiwerse padishahlarning xezinisige sözsiz ziyan bolidu. 14 Biz ordining tuzini yep turup, padishahimizning bundaq bihörmet qilinishigha qarap turushimizgha qet'iy toghra

---

□ **4:10 «Ulugh janabiy Osnappar»** — Osnappar bolsa Asuriye impératori «Ashurbanipal»ning aramiy tilidiki nami. U miladiyeden ilgiriki 669-yili atisi Ésarhaddonning textige warisliq qildi; miladiyeden ilgiriki 645-yilliri etrapida u Élamning paytexti Shushanni ishghal qilip, uningdiki puqrallardin bezilerni Samariyege, shundaqla ottura sherqtiki bashqa yerlerge sürgün qildi. «derya» — mezkur kitabta mushu yerdin bashlap «derya» «Efrat deryasi»ni körsitudi; «mushu teripi» — gherbiy teripi, elwette. □ **4:12 «sépilni yasap chiqtı we sépilning ullirini bir-birige ulap yasawatidu»** — mushu gep birinchidin öz-özige zit kéléridu. Qandaqsige sépil ulliri téxi «bir-birige ulanmay» turup sépil yasilip bolidu? 13-ayette xatirilen'gen öz bayanlirimu ularning shu sözige reddiye bolidu. Ikkinchidin, bu sözler pütünley yalghan. Yehudiy xelqi peqet ibade-txana (Qoresh padishahning eslidiki yarqli boyiche) quruwatatti. Sépilning özi bolsa, xarabilik ehwalda idi. Mesilen «Neh.» 1:3ni körüng.

kelmeydu, shu sewebtin padishahimizgha melum qilishqa jür'et qilduq. □ 15 Shuning üchün *aliylirining* ata-bowilirining tarixnamisini sürüshte qilishlirini teshebbus qilimiz; sili tarixnamidin bu sheherning ehwalini bilip, uning padishahlarghimu, herqaysi ölkilergimu ziyan yetküzüp kelgen asiy bir sheher ikenlikini, qedimdin tartip bu sheherdikiler aghdurumichiliq térighanliqini bilgeyla; del shu sewebtin bu sheher weyran *qilin'ghanidi*. 16 Shunga biz aliylirigha shuni uqturmaqchimizki, eger bu sheher qurulsa, sépilliri pütküzülse, undaqta silining deryaning mushu teripidiki yerlerge héchqandaq igidarchiliqliri bolmay qalidu».

*Padishahning ish toxtilsun dep yarliq
chüshürüshi*

17 Padishah mundaq jawab yollidi: —

«Waliy Rehum, diwan bégı Shimshaygha we Samariye hem Deryaning shu teripidiki bashqa yerlerde turushluq hemrahliringlargha salam!

□ 18 Silerning bizge yazghan erz xétinglar méning aldimda éniq qilip oqup bérildi. □ 19 Tekshürüp körüşni buyruwidim, bu sheherning derweqe qedimdin tartip padishahlargha qarshi chiqip isyan qozghighan, sheherde daim asiyliq-qozghilang kötürsüstek ishlarning bolup kelgenlikи melum boldi. 20 Ilgiriki waqitlarda

---

□ 4:14 «bundaq **bihörmet qilinishigha...**» — yaki «bundaq ziyan tartishigha...». □ 4:17 «Deryaning **shu teripi**» — Efrat deryasining gherbiy teripi. □ 4:18 «aldimda éniq **qilip oqup...**» — yaki «aldimda terjime qilinip oqup....».

qudretlik padishahlar Yérusalémgha hökümranlıq qılıp, Deryanıng shu teripidiki pütün yerlerni idare qılıp kelgen, ular shulargha béginqinip baj, olpan we pariqini tapshurup kelgeniken.

21 Emdi siler buyruq chüshürüp u xelqni ishtin toxtinglar, mendin bashqa yarlıq chüshürülmigüche, bu sheherni yéngiwashtin qurup chiqishqa bolmaydighanlıqi uqturunglar.
22 Bu ishni ada qilmay qélishtin pexes bolunglar; padishahlargha ziyan keltüridighan apet némishqa küchiywéridiken?».

23 Padishah Artaxshashtanıng yarlıqining köchürülmisi Rehumgha, diwan bégı Shimshay hem ularning hemrahlırığa oqup bérilishi bilenla, ular alman-talman Yérusalémdiki Yehudalarning qeshigha chiqip, herbiy kück ishlitip, ularni ishni toxtitishqa mejbür qıldı.
24 Shuning bilen Yérusalémdiki Xudanıng öyidiki ishlar toxtidi; ish taki Pars padishahi Darius textke chiqip ikkinchi yilighiche toxtaghlıq qaldi.

5

Muqeddes öyni yene bir qétim yéngiwashtin sélish

1 Bu chaghda peyghemberler, yeni Hagay peyghember bilen Iddoning oghlı Zekeriya peyghember Yehudiye we Yérusalémdiki Yehudiylargha besharet bérishke bashlıdi; ular Israilning Xudasining namida ulargha besharet bérishi. ■ **2** Shuning bilen Shéaltiyelning oghlı Zerubbabel we Yozadakning oghlı Yeshua qopup

---

■ **5:1** Hag. 1:1; Zek. 1:1

Yérusalémdiki Xudaning öyini yéngiwashtin sélishqa bashlidi; Xudaning peyghemberliri ular bilen bille bolup ulargha yarDEM berdi.

³ Shu chaghda Deryaning gherb teripining bash waliysi Tattinay bilen Shétar-Boznay hem ularning hemrahliri ularning yénigha kélép: «Kim silerge bu öyni yéngiwashtin sélishqa, bu qurulushni püttürüşke buyruq berdi?» dep soridi. □ ⁴ Ular yene: «Bu qurulushqa mes’ul bolghuchilarning ismi néme?» dep soridi. ⁵ Lékin Xudaning neziri Yehuda aqsaqallirining üstide idi, shunga bash waliy qatarlıqlar padishah Dariusqa melum qilghuche, shundaqla uningdin bu heqte birer jawab yarlıq kelgүche ularning qurulush ishini tosmidi.

Padishah Dariusqa yene bir erz melum qilinishi

⁶ Deryaning gherb teripining waliysi Tattinay bilen Shétar-Boznay hem ularning hemrahliri, yeni Deryaning gherb teripidiki afarsaqlıqlar padishah Dariusqa xet ewetti; xetning köchürülmisi mana tötwendikidek: ⁷ Ular padishahqa ewetken melumatta mundaq déyilgen: «Darius aliylirigha chongqur amanésenlik bolghay! ⁸ Padishahimizgha shu ish yétip melum bolsunki, biz Yehudiyege, ulugh Xudaning öyige bérip kördüqki, shu öy yoghan tashlar bilen yasiliwatidu, tamlirigha limlar ötküzülüp sélinmaqta; bu qurulush téz sür’ette ongushluq élip bériliwétiptu. □ ⁹ Andin biz u

---

□ **5:3 «bu qurulushni...»** — yaki «bu tamni...». □ **5:8 «...téz sür’ette ongushluq élip bériliwétiptu»** — yaki «...estayidilliq bilen ongushluq élip bériliwétiptu».

yerdiki aqsaqallardin: — Kim silerge bu öyni sélishqa, bu qurulushni püttürüşke buyruq berdi? — dep soriduq. **10** We aliylirigha melum bolsun üchün ularning isimlirini soriduq, shuningdek ularning bashliqlirining ismilirini pütüp xatirilimekchi iduq. **11** Ular bizge: «Biz asman-zéminning Xudasining qulliri, biz hazır buningdin uzun yillar ilgiri sélin'ghan öyni yéngiwashtin séliwatimiz. Mushu öyni eslide Israilning ulugh bir padishahi saldurghanidi. **12** Lékin ata-bowilirimiz asmandiki Xudaning ghezipini keltürüp qoyghachqa, Xuda ularni Kaldiyelik Babil padishahi Néboqadnesarning qoligha tapshurghan; u bu öyni chaqturuwétip, xelqni Babilgha tutqun qilip eketken. ■ **13** Lékin Babil padishahi Qoreshning birinchi yili padishah Qoresh Xudaning bu öyni yéngiwashtin sélishqa yarlıq chüshürgen. ■ **14** We Néboqadnesar Yérusalémdiki bu ibadetxanidin élip Babil butxanisigha apirip qoyghan Xudaning öyidiki altun-kümüş qacha-quchilarnimu padishah Qoresh ularni Babil butxanisidin epchiqturup, Sheshbazar isimlik bir kishige tapshurghan; u uni bash waliy qilip teyinligenidi ■ **15** hem uningga: — Bu qacha-quchilarni élip ularni Yérusalémdiki ibadetxanigha apirip qoyghin; Xudaning öyi esli jayigha yéngiwashtin sélinsun, dep buyrughan. **16** Andin shu Sheshbazar dégen kishi kélip, Yérusalémdiki Xudaning öyige ul salghan; ene shu waqittin bashlap hazirghiche yasiliwatidu, téxi pütmidi» dep jawap berdi.

17 Emdi aliylirigha layiq körünse, padishahimizning shu yerde, yeni Babildiki xezinini axturup békishini, u yerde padishah Qoreshning Yérusalémdiki Xudaning öyini yéngiwashtin sélish toghrisida chüshürgen yarlıqining baryoqluqını tekshürüp békishini soraymız hem padishahimizning bu ish toghrisida öz iradisini bizge bildürüp qoyushını ötünimiz».

6

Padishah Dariusning ilgiriki padishahning yarlıqını tépishi

1 Andin padishah Darius Babildiki dölet-bayliqlar saqlan'ghan «Arxiplar öyi»ni tekshürüp chiqishqa yarlıqlarnı chüshürdi. □ **2** Média ölkisidiki Axméta qel'esidin bir oram qeqhez tépildi, uningda mundaq bir xatire pütülgən: □ **3** «Padishah Qoreshning birinchi yılı, padishah Qoresh Yérusalémdiki Xudaning öyige dair mundaq bir yarlıq chüshürdü: — «Qurbanlıq sunulidighan orun bolush üçün bu öy yéngiwashtin sélinsun; uli puxta sélinsun, öyning igizlikи atmış gez, kenglikи atmış gez bolsun. □ **4** Üch qewet yoghan tash, bir qewet yéngi yaghach bilen sélinsun, barlıq xirajet padishahlıq xezinisidin chiqım qilinsun. **5** Eslide

---

□ **6:1** «Arxiplar öyi» — aramiy tilida «Oram arxiplar öyi». □ **6:2** «Axméta» — tarixta bu qel'e adette «Ekbatana» dégen nami bilen tonulghan. □ **6:3** «Öyning igizlikи atmış gez, kenglikи atmış gez...» — muqeddes kitabta ishlitilgen «gez» qolning jeynektin barmaqning uchighiche bolghan arılıqi (texminen 45 santimétr) idi.

Néboqadnesar Yérusalémdiki ibadetxanidin élip Babilgha apirip qoyghan, Xudaning öyidiki altun-kümüş qacha-quchilarning hemmisi qayturup kelinip, Yérusalémdiki ibadetxanigha qaytidin yetküzülüp, herbiri öz jayigha qoyulsun; ular Xudaning öyige quyulsun!».

*Padishahning muqeddes önyi dawamliq
yéngiwashtin sélishqa buyruq chüshürüshi*

⁶ Dariustin yarlıq chüshürülüp: «— Shunga, i deryaning shu teripining bash waliysi Tattinay we Shétar-Boznay hem silerning hemrahliringlar, yeni Deryaning shu teripidiki afarsaqlıqlar, emdi siler u yerdin néri kétinglar!

□ ⁷ Xudaning öyining qurulushi bilen karinglar bolmisun; Yehudiylarning bash waliysi bilen Yehudiylarning aqsaqallirining Xudaning bu öyini eslidiki ornigha sélishigha yol qoyunglar.

⁸ Shuningdek men Xudaning bu öyining sélinishi üçhün Yehudalarning aqsaqalliri toghruluq silerge buyruq chüshürdumki: — Deryaning gherb teripidin, padishahlıq xezinisige tapshurulghan baj kirimidin siler kéchiktürmey shu ademlerge toluq xirajet ajritip béringlar, qurulush héch toxtap qalmisun. □ ⁹ Ulargha néme kérek bolsa, jümlidin asmandiki Xudagha köydürme qurbanlıq sunushqa, meyli erkek torpaq bolsun, qochqar yaki qozilar bolsimu, shular bérilsun; yene Yérusalémdiki kahinlarning belgiligini boyiche bughday, tuz, sharab yaki zeytun maylar bolsun

---

□ **6:6** «Deryaning shu teripi» — Efrat deryasining gherb teripini körsitudu. □ **6:8** «kéchiktürmey...» — yaki «estayidilliq bilen...».

shularning birimu kem qilinmay, her küni temin étip turulsun. □ 10 Shuning bilen ular asmandiki Xudagha xushbuy qurbanliqlarni keltürüp, padishahqa we padishahning ewladlirigha uzun ömür tilisun. □ 11 Men yene buyruymenki, kimki bu yarliqni özgertse, shu kishining öyining bir tal limi sughuruwélinip tiklen'gendin keyin, shu kishi uningha ésip mixlap qoyulsun, öyi exletxanigha aylanduruwétilsun! □ 12 We Özining namini shu yerde qaldurghan Xuda mushu Yérusalémdiki öyini özgertishke yaki buzushqa qol uzartqan herqandaq padishah yaki xelqni halak qilsun! Men Darius mushu yarliqni chüshürdum, estayidilliq bilen seja keltürülsün!» déyildi.

Ibadetxanining pütküzüllüshi

13 Andin Deryaning gherb teripining bash waliysi Tattinay, Shétar-Boznay we ularning hemrahliri padishah Dariusning ewetken yolyoruqi boyiche estayidilliq bilen shu ishni seja keltürdi. □ 14 Yehudiylarning aqsaqalliri qurulushni dawamlashturup, Hagay peyghember we Iddoning oghli Zekeriyaning besharet bérishliri bilen shu ishta ronaqapti. Ular Israilning Xudasining emri boyiche, shundaqla Qoresh, Darius we Artaxshashta qatarliq Pars padishahlirining emri boyiche ishlep, öyni yéngiwashtin qurup chiqish ishini püttürdi. □ 15 Bu öy

□ 6:10 «padishahning ewladlirigha uzun ömür tilisun» — aramiy tilida «padishah we uning oghullirining hayatini tilisun».

□ 6:11 «exletxanigha aylanduruwétilsun!» — yaki «hajetxanigha aylanduruwétilsun!».

Darius padishahi seltenitining altınchi yili, Adar éyining üchinchi küni pütküzüldi.

Öyning Xudagha atilishi

¹⁶ Israillar – kahinlar, Lawiyalar we qalghan sürgünlükten qaytip kelgen xelqlerning hemmisi Xudaning bu öyini uninggħha atash murasimini xushal-xuramliq bilen ötküzdi. ¹⁷ Öyni Xudaning Özige atash murasimida ular yüz torpaq, ikki yüz qochqar we töt yüz qoza sundi hem Israil qebililirining sani boyiche barliq Israil üchün gunah qurbanlıqi süpitide on ikki tékini sundi. ¹⁸ Ular yene Yérusalémdiki Xudaning ibadet-xizmitini öteshke, Musaning kitabida yézilghini boyiche, kahinlarni öz nöwiti boyiche, Lawiyarlarni guruppiliri boyiche turghuzdi. □ ■

Ötüp kétish héytining Ötküzülüshi

¹⁹ Birinchi ayning on tötinchi küni sürgünlükten qaytip kelgenler «ötüp kétish héyi»ni ötküzdi. ■

²⁰ Chünki kahinlar we Lawiyalar bir niyet bilen birlikte paklinish resimlirini ötküzüp, hemmisi paklandi; andin ular barliq sürgünlükten qaytip kelgenler we ularning qérindishi bolghan kahinlar we hem özliri üchün ötüp kétish héytigha atigan qozılirini soydi. ²¹ Sürgünlükten yéngila qaytip kelgen Israillar we shuningdek Israilning Xudasi Perwerdigarni izdep, özirini zémindiki yat

□ **6:18** «Musaning **kitabi**» — belkim Tewratning 1-, 2-, 3-, 4- we 5-qisimlirini körsitudu. ■ **6:18** Chöl. 3:6, 32; 8:11; 1Tar. 24:1

■ **6:19** Mis. 12:1-28; Law. 23:5; Chöl. 28:16; Qan. 16:2

elliklerning bulghashliridin ayrip chiqqan barliq kishiler qoza göshlirini birlikte yéyishti. ²² Ular pétir nan héytini xushal-xuramliq ichide yette kün ötküzdi; chünki Perwerdigar ularni xushalliqqa chömdürdi hem Asuriye padishahining könglini ulargha mayil qilip, Özining öyini — Israilning Xudasining öyini qurushqa ularning qolini mustehkemlidi.□

7

Kahin Ezraning Babildin qaytip kélishi

¹ Shu ishlardin kéyin Pars padishahi Artaxshashta seltenet sürgen mezgilde Ezra dégen kishi *Babildin Yérusalémgha chiqti*. U Sérayaning oghli, Séraya Azariyaning oghli, Azariya Hilqiyaning oghli, ² Hilqiya Shallumning oghli, Shallum Zadokning oghli, Zadok Axitubning oghli, ³ Axitub Amariyaning oghli, Amariya Azariyaning oghli, Azariya Mérayotning oghli, ⁴ Mérayot Zerahiyahning oghli, Zerahiyah Uzzining oghli, Uzzi Bukkining oghli, ⁵ Bukki Abishuaning oghli, Abishua Finihasnning oghli, Finihas Eliazarning oghli, Eliazar bolsa bash kahin Harunning oghli idi; ⁶ — Ezra dégen bu kishi Babildin qaytip chiqti. U Israilning Xudasi Perwerdigar Musagha nazil qilghan Tewrat qanunigha pishqan tewratshunas idi; uning Xudasi bolghan

□ **6:22 «Asuriye padishahining köngli»** — Pars impératorini «Asuriye padishahi» dep atash qiziq ish. Shübhisizki, Pars impératori «Babil padishahi», shundaqla «Asuriye padishahi» dégen unwan-largha warisliq qilghan.

Perwerdigarning qoli uningda bolghachqa, u némini telep qilsa padishah shuni bergenidi. □

7 Padishah Artaxshashtaning yettinchi yili bir qisim Israillar, kahinlar, Lawiylar, ghezelkeshler, derwaziwenler we ibadetxana xizmetkarliri uning bilen birlakte Yérusalémgha qaytip chiqtı.

□ **8** Ezra emdi padishahning seltenitining yettinchi yili beshinchı ayda Yérusalémgha yétip keldi. **9** Birinchi ayning birinchi küni u Babildin chiqishqa teyyarlandı; Xudaning shepqetlik qoli uningda bolghachqa, u beshinchı ayning birinchi küni Yérusalémgha yétip keldi. **10** Chünki Ezra köngül qoyup Perwerdigarning Tewrat-qanunini chüshinip tehsil qilishqa hem uningha emel qilishqa we shuningdek Israil ichide uningdiki höküm-belgilimilerni ögitishke niyet qilghanidi.

Padishah Artaxshashtaning Ezragha tapshurghan yarlıq xeti

11 Mana bu padishah Artaxshashta kahin hem Tewratshunas Ezragha tapshurghan yarlıq xétining köchürülmisi: — (Ezra Perwerdigarning emrlirige ait ishlargha hem Uning Israillargha tapshurghan belgilimilirige pishqan tewratshunas idi): — **12** «Menki

---

□ **7:6 «qaytip chiqtı»** — muqeddes kitabta «Yérusalémgha bérish», yaki «Yérusalémgha kélish» dégen söz daim dégüdek «Yérusalémgha chiqish» dégen ibare bilen ipadlinidu (mesilen, «Yer.» 31:6). **«Perwerdigarning qoli uningda bolghachqa...»** — Tewratta «Perwerdigarning qoli uningda bolghachqa» dégen sözler köp yerlerde uchraydu, u: «Perwerdigar uningha medet bergechke» dégen menini bildürudu. □ **7:7 «ibadetxana xizmetkarliri»** — ibraniy tilida «Netiniylar». 2:43ni körüng.

padishahlarning padishahi Artaxshashtadin asmanlardiki Xudaning mukemmel Tewrat-qanunigha pishqan tewratshunas kahin Ezragha salam! □ ¹³ Emdi men shundaq yarliq chüshürimenki, padishahliqimda turuwatqan Israillardin, shundaqla ularning kahin we Lawiyiliridin kimler Yérusalémgha bérishni xalisa, hemmisi séning bilen bille barsa bolidu. ¹⁴ Chünki sen padishah we uning yette meslihetchisi teripidin teyinlen'gen ikensen, qolungdiki Xudaning qanun kitabida éytılghanliri boyiche, Yehudiye we Yérusalémgha tekshürüş-hal sorashqa ewetilgensen. ¹⁵ Sen padishah we uning meslihetchiliri öz ixtiyari bilen Israilning Xudasigha sun'ghan altun-kümüshlerni kötüüp bérip uningha teqdim qil (uning makani Yérusalémdidur); ■ ¹⁶ Shuningdek qolung pütkül Babil ölkiside qanchilik altun-kümüshlerni tapalisa, shuni xelq we kahinlar Yérusalémdiki Xudaning öyige teqdim qilishqa öz ixtiyari bilen bergen sowghatlargha qoshup aparghin. ¹⁷ Sen bu pullargha éhtiyyatchanlıq bilen qurbanlıqlar üçhün torpaq, qochqar, qoza we qoshumche ashliq hediyeliri hem sharab hediyeliri sétiwélip, bularni Yérusalémdiki Xudayinglarning öyidiki qurban'gahqa sun'ghin.

¹⁸ Qalghan altun-kümüshlerni sen we

□ **7:12 «Xudaning mukemmel Tewrat-qanuni»** — bu ayettiği «mukemmel» dégen sözning bashqa terjimilerdiki orni bizning terjimimizdikige oxshash bolmasliqi mumkin: — Mesilen «Artaxshashtadin... Xudaning qanunigha **mukemmel** Tewratshunas bolghan kahin ezragha...» yaki «Artaxshashtadin... Ezragha **mukemmel** salam (xatirjemlik) bolghay». ■ **7:15 Ezra 8:25**

jemetingdikilerge qandaq qilish muwapiq körünse, Xudayinglarning iradisi boyiche shundaq qilinglar. ¹⁹ Séning Xudayingning öyidiki ishlargha ishlitishke sanga bergen qacha-quchilarni Yérusalémdiki Xudaning aldigha qoy. ²⁰ Eger shuningdek sanga Xudayingning öyidiki qalghan ishlargha chiqim qilidigan'gha néme xirajet kérek bolsa, sen padishah xezinisidin élip ishletkin.

²¹ Shuning bilen menki padishah Artaxshash-tadin deryaning shu gherb teripidiki barliq xezine beglirige shundaq buyruq chüshürimenki, asmandiki Xudaning Tewrat-qanunining alimi bolghan kahin Ezra silerdin némini telep qilsa, siler estayidilliq bilen uning déginidek béjiringlar.

²² Uning alidighini kümüşh yüz talantqiche, bughday yüz korghiche, sharab yüz batqiche, zeytun méyi yüz batqiche bolsun, tuzgha chek qoyulmisun. □ ²³ Asmanlardiki Xuda némini emr qilsa, shu asmanlardiki Xudaning öyi üchün estayidilliq bilen béjirlisun; némishqa Xudaning ghezipini padishah we oghullirining padishahliqigha chüshürgüdekmiz? ²⁴ Biz shunimu silerge melum qilimizki, omumen kahinlar, Lawiylar, ghezelkeshler, derwaziwenler, ibadetxana xizmetkarliri we Xudaning bu öyide xizmet qilidiganlarning héchqaysisidin baj, olpan

---

□ 7:22 «kümüsh yüz **talantqiche**, **bughday** yüz **korghiche**, **sharab** yüz **batqiche**,...» — bir «talant»ning toptoghra qanchilik ikenlikli hazır bizge namelum, belkim 45 kilogram bolushi mumkin; shunga 100 talant kümüşh belkim 4 tonniché bolatti; bir «kor» 220 litr, 100 kor bughday 30 tonna, bir «bat» 22 litr, 100 bat 2200 litr bolatti.

we paraq élishqa bolmaydu.

²⁵ Emdi sen ey Ezra, Xudayingning sende bolghan hékmitige asasen, Deryaning shu gherb teripide Xudayingning Tewrat-qanunini bilgen, barlıq xelqning dewasini soraydighan, ularni idare qılıdighan soraqchi we hakimlarnı teyinligin; we Tewrat-qanunini bilmeydighanlarqha bolsa, ularqha bularnı ögitinglar. □ ²⁶ Xudayingning qanunigha we padishahliqning qanunigha riaye qilmaydighanlar bolsa, uning üstidin adaletlik bilen höküm chiqirilsun; u ölümge, yaki sürgün'ge yaki mal-mülkini musadire qilishqa we yaki zindan'gha tashlashqa höküm qilinsun».

Ezraning Xudagha Hemdusana oqushliri

²⁷ Ezra mundaq dédi – Ata-bowilirimizning Xudasi bolghan Perwerdigargha Hemdusana bolghay! Chünki U padishahning könglige, Yérusalémdiki Perwerdigarning öyini shundaq körkem bázesh niyitini saldı, ²⁸ yene méni padishah we meslihetchiliri aldida hem padishahning möhterem emirliri aldida iltipatqa érishtürdi. Perwerdigar Xudayimning qoli mende bolup, U méni gheyretlendürgechke, özüm bilen bille Yérusalémgha chiqishqa Israillar ichidin birnechche mötiwerlerni yighdim.

□ **7:25 «Emdi sen ey Ezra, Xudayingning sende bolghan hékmitige asasen...»** — ibraniy tilida «Emdi sen qolungda tutqan Xudayingning hékmitige asasen...».

8

Ezra bilen bille qaytqanlarning sani

¹ Padishah Artaxshashta seltenet sürüp turghan waqitta, Babildin méning bilen bille qaytqanlarning ata jemet bashliqliri we ularning nesebnamiliri töwendikiche: —

² Finihasnинг ewladliridin Gershon, Itamarning ewladliridin Daniyal, Dawutning ewladliridin Hattush, ³ Шéканиянинг ewladliridin, yeni Paroshning ewladliridin Zekeriya we uning bilen nesebnamide tizimlan'ghan erkekler jemiy bir yüz ellik kishi; □ ⁴ Pahat-Moabning ewladliridin Zerahiyahning oghli Elyoyinay we uning bilen bille qaytqan erkekler ikki yüz kishi; ⁵ Шéканиянинг ewladliridin bolghan Yahaziyelning oghli we uning bilen bille qaytqan erkekler üch yüz kishi; □ ⁶ Adinning ewladliridin Yonatanning oghli Ebed we uning bilen bille qaytqan erkekler ellik kishi; ⁷ Эlamning ewladliridin Ataliyaning oghli Yeshaya we uning bilen bille qaytqan erkekler yetmish kishi; ⁸ Shefatiyaning ewladliridin Mikailning oghli Zebadiya we uning bilen bille qaytqan erkekler seksen kishi; ⁹ Yoabning ewladliridin Yehiyelning oghli Obadiya we uning bilen bille qaytqan erkekler ikki yüz on sekkiz kishi;

□ ^{8:3} «Шéканиянинг ewladliridin» — bashqa birxil terjimisi (2-ayet bilen birleshtürülüp): «Dawutning ewladliridin, Hattush, yeni Шéканиянинг oghli, Paroshning ewladliridin... ». □ ^{8:5}

«Шéканиянинг ewladliridin bolghan Yahaziyelning oghli» — kona grékche terjimisi (LXX)de «Zattuning ewladliridin Yahaziyelning oghli Шéкания» déyilgen. Bu kona terjime toghra bolushi mumkin.

10 Shéomitning ewladliridin Yosifyyaning oghli we uning bilen bille qaytqan erkekler bir yüz atmish kishi; □ **11** Bibayning ewladliridin Bibayning oghli Zekeriya we uning bilen bille qaytqan erkekler yigirme sekkiz kishi; **12** Azgadning ewladliridin Hakkatanning oghli Yohanan we uning bilen bille qaytqan erkekler bir yüz on kishi; **13** Adonikamning ewladliridin eng axirida qaytqanlarning isimliri Elifelet, Jeiyel we Shémaya bolup, ular bilen bille qaytqan erkekler atmish kishi; □ **14** Bigwayning ewladliridin Utay bilen Zabbud we ular bilen bille qaytqan erkekler yetmish kishi.

Lawiylar bilen ibadetxana xizmetkarliri – yeni «netaniylar» – ularning chaqirtilishi

15 — Men ularni Axawagha aqidighan Deryaning boyigha yighthim; biz u yerde chédir tikip üch kün turduq. Xelqni we kahinlarni arilap qarisam u yerde Lawiylar yoq iken. □ **16** Shunga men bashliqlardin Eliézer, Ariyel, Shémaya, Elnatan, Yarib, Elnatan, Natan, Zekeriya bilen Meshullamlarni we ulargha qoshup oqumushluq alimlardin Yoarib bilen Elnatanni chaqirtip

-
- **8:10** «Shéomitning ewladliridin Yosifyyaning oghli» — kona grékche terjimisi (LXX)de «Banining ewladliridin Yosifyyaning oghli Shéomit» déyilgen. Bu kona terjime toghra bolushi mumkin.
  - **8:13** «Adonikamning ewladliridin eng axirida qaytqanlar...» — yaki «Adonikamning ewladliridin, yeni eng axirida qaytqanlar...»
  - **8:15** «**Lawiylar yoq iken**» — kahinlar özliri Lawiylar, el-wette (peqet Harunning ewladliri kahin bolidu); mushu yerde déyiliwatqini kahinliqtin bashqa rohiy xizmet qilalaydighan Lawiylarni körsitudu.

kélip, ¹⁷ ulargha hawale qilip Kasifiya dégen yerge, Iddo dégen Ataman bilen körüşhüşke ewettim. Men Kasifiya dégen yerde Iddogha we uning ibadetxana xizmetkarliri bolghan qérindashlirigha deydighan geplerni aghzigha sélip, ularning bu yerge Xudayimizning öyi üchün xizmet qilidighan xizmetchilerni bizge ekélishni ötündum. ¹⁸ Xudayimizning shapaetlik qoli bizde bolghachqa, ular bizge Israilning ewrisi, Lawiyning newrisi Mahlining ewladliri ichidin oqumushluq bir ademni, yeni Sherebiyani we uning oghulliri hem qérindashliri bolup jemiy on sekkiz kishini bashlap keldi. ¹⁹ Ular yene Hashabiya we uning bilen bille Merarining ewladliridin Yeshaya hem uning qérindashliri hem ularning oghulliri bolup, jemiy yigirme kishini, ²⁰ Yene ilgiri Dawut we uning emirliri Lawiylarning xizmitide bolushqa teyinligen «Netiniylar»din ikki yüz yigirme kishini bashlap keldi, bularning hemmisi isimliri bilen tizimlandi.□

Qaytip kélishke teyyarlinish

²¹ Shu chaghda Axawa deryasi boyida men Xudayimizning aldida özümizni töwen qilip, özimiz we kichik balilirimiz hem barlıq mal-mülkimiz üchün Xudayimizdin aq yol tileshke roza tutayli, dep jakarlidim. ²² Chünki biz eslide padishahqa: «Xudayimizning qoli Uni barlıq izdigenlerning üstige iltipat körsitishke qoyulidu; lékin Uning qudrati bilen ghezipi Özini tashlighanlarga

□ **8:20** «Netiniylar» — ibadetxana xizmetkarliri.

zerbe bérishke teyyardur» dégeniduq, emdi yene uningdin yoldiki düshmenlerge taqabil turushqa piyade we atliq leshkerler teyinlep bérishni telep qilghanliqimdin xijil bolup qaldim. ²³ Shuning bilen biz roza tutup Xudayimizdin shu ish toghruluq ötünduq, u duayimizni ijabet qildi.

Muqeddes öy üchün hediye qilin'ghan sowghatlar

²⁴ Men kahin bashliri ichidin on ikki ademni we Sherebiya, Hashabiya we ular bilen bille bolghan aka-ukiliridin on ademni tallap, ²⁵ ulargha altun, kümüş we qacha-quchilarini, yeni padishah, uning meslihetchiliri, emirliri we shuningdek shu yerde turuwatqan barliq Israillar «köydürme hediye» süpitide Xudayimizning öyige hediye qilghan sowghatlarni tapshurdum. ■ ²⁶ Men kümüshtin alte yüz ellik talant, yüz talant éghirliqtiki kümüş qacha-qucha, yüz talant altunni ularning qoligha ölçep tapshurdum. □

²⁷ Ulargha tapshurghanlirimdin yene altun das yigirme bolup, qimmiti ming darik, süpetlik we walildap parqiraydighan mis chong das ikki bolup, altundek qimmetlik idi. □ ²⁸ Men ulargha:

■ **8:25** Ezra 7:14, 15 □ **8:26** «**kümüshtin alte yüz ellik talant... yüz talant altun...**» — shu dewrdiki Israillar arisida bir «talant»ning toptoghra qanchilik ikenlikli bizge éniq emes; «kümüshning talanti» bolsa belkim 45 kilogram, «altunning talanti» belkim 90 kilogram bolushi mumkin; shunga 650 talant kümüş belkim 29 tonniche bolatti, 100 talant kümüş 6.5 tonniche, 100 talant altun 9 tonniche bolatti. □ **8:27** «**darik**» — (yaki «draxma») — Pars impériesidiki bixil altun tengge; mushu yerde bu daslarning qimmiti 400-500 kilogram altun'gha barawer idi.

— Siler Perwerdigargha muqeddestursiler, qachaquchilarmu muqeddestur, altun-kümüşler ata-bowanglarning Xudasi Perwerdigargha ixtiyariy hediye qilin'ghan sowghattur.

²⁹ Taki Yérusalémdiki Perwerdigarning öyidiki ambar-xezinilerge yetküzüp, kahinlar we Lawiylarning bashliri we Israillarning qebilejemet bashliqlirining aldida tarazidin ötküzgüche bularni obdan qarap qoghdanglar, dédim.

³⁰ Shuning bilen kahinlar bilen Lawiylar Yérusalémdiki Xudayimizning öyige apiridighan, tarazidin ötküzülgen shu altun-kümüş we qachaquchilarni tapshuruwaldi.

Yérusalémgha yétip kélish

³¹ Shuning bilen birinchi ayning on ikkinchi künü biz Axawa deryasining boyidin qozghilip Yérusalémgha chiqishqa mangduq. Xudayimizning qoli üstimizde bolghachqa, u bizni düshmenlirimizdin we yolda paylap turghan qaraqchilardinmu qutquzdi. ³² Biz Yérusalémgha kélip u yerde üch kün turduq; ³³ tötinchi künü Xudayimizning öyide altun-kümüş we qachaquchilar tarazida ölchinip kahin Uriyaning oghli Meremotning qoligha tapshuruldi; uning yénida Finihasning oghli Elazar, yene Lawiylardin Yeshuaning oghli Yozabad bilen Binnuiyning oghli Noadiyahlar bar idi. ³⁴ Hemme nerse sani boyiche we éghirliqi boyiche ölçhendi we shuning bilen bille herbirining éghirliqi pütüp qoyuldi.

³⁵ Shu chaghda esli élip kétilgenlerning ewladliri, yeni sürgünlükten qaytqanlar Israillarning Xu-

dasigha «köydürme qurbanlıq» süpitide pütkül Israil üçün on ikki torpaq, toqsan alte qochqar, yetmish yette qoza sundı, yene gunah qurbanlıqi süpitide on ikki téke sundı; bularning hemmisi Perwerdigargha atalghan köydürme qurbanlıq idi.
36 Ular padishahning yarlıq xetlirini padishahning waliylırıgha we Deryanıng bu gherb teripidiki hökümdarlarigua tapshuruwidi, ular xelqqe we Xudanıng öyining ishlırıgha izchil yardem berdi.

9

*Xelqning yat ellerge egiship sadaqetsizliq qilishi
— Ezranıng Israilning gunahlırını tonup dua qilishi*

1 Bu ishlar pütkendin keyin emirler mening bilen körüşkili yénimgha kélép: — Israillar, kahinlar we Lawiyalar özlerini mushu zéminlardiki taipilerdin, yeni ularning yirginchlik adetliridin ayrip turmidi, — démek, ular Qanaaniylar, Hittiylar, Periziyler, Yebusiylar, Ammoniylar, Moabiyilar, Misirlıqlar we Amoriylarigua egiship mangdi.

2 Chünki ular bu yat taipilerdin özlerige we oghullırıgha xotun élip bérüp, *Xudagha* xas muqeddes nesilni mushu zéminlardiki taipiler bilen arilashturuwetti; uning üstige, emirler bilen emeldarlar bu sadaqetsizlikning bashlamchiliridur, — déyishti.

3 Men bu ishni anglapla könlek bilen tonumni yirtip, chach-saqallirimni yulup ghem-qayghugha chüshüp olturup kettim.

4 We Israilning Xudasining sözliridin qorqup titrigenlerning herbiri sürgünlükten qaytip kelgenlerning sadaqetsizlikı tüpeylidin yénimgha

keldi. Men taki kechlik qurbanlıq sunulghuche ghem-qayghughha chomüp olturdum.

⁵ Kechlik qurbanlıq waqtida men özümni töwen qilghan halettin turup, köngleklə we tonum yirtiq halda Xudayim Perwerdigargha yüzlinip tizlinip olurup, qollirimni yéyip, ⁶ dua qılıp: — «Ah Xudayim, shermendilikte yüzümni sanga qaritishtın iza tartmaqtimen, i Xudayim; chünki qebihliklirimiz toliliqidin bashlirimizdin ashti, asiyliq-itaetsizlikimiz asmanlargha taqashti.

■ ⁷ Ata-bowlirimizning künliridin tartip bugün'ge qeder zor itaetsizlikte yürüp kelduq, shunga qebihliklirimiz tüpeylidin biz, bizning padishahlirimiz we kahinlirimiz xuddi bugünkü kündikidek herqaysı yurtlardiki padishahlarning qoligha chüşüp, qılıchqa, sürgünlükke, bulang-talangha, nomusqa tapshurulduq. □

⁸ Emdi hazır azghine waqit Xudayımız közlirimizni nurlandurup, qulluqımızda bizge azghina aram bérilsun dep, qéchip qutulghan bir qaldını saqlap qélip, bizge özining muqeddes jayidin xuddi qaqqan qozuqtek muqim orun bérüp, bizge Xudayımız Perwerdigardin iltipat körsitildi.

□ ⁹ Chünki biz hazır qullarmız; halbuki, Xudayımız mushu qulluqımızda yenila bizni tashliwetmey, belki Pars padishahlirining aldida rehimge érishtürüp, Xudayımızning öyini sélip, xarabilesken jaylirini yéngiwashtın ongashqa bizni rohlandurdi, shundaqla bizni Yehudiye

---

■ 9:6 Zeb. 38:4 □ 9:7 «nomusqa tapshurulduq» — ibraniy tilida «yüzü chüşkenlikige tapshurulduq». □ 9:8 «bizge özining muqeddes jayidin xuddi qaqqan qozuqtek muqim orun bérüp,...» — «Yesh.» 22:20-24ni körüng.

we Yérusalémda sépilliq qildi. □ 10-11 I Xuda, biz bu *iltipatlar* aldida yene néme déyeleymiz? Chünki biz yenila Séning mömin bendiliring bolghan peyghemberler arqiliq tapilghan emrliringni tashliwettuq; Sen *ular arqiliq*: «Siler kirip miras qilip igileydighan zémin bolsa, shu zémindiki taipilerning nijisliqi bilen bulghan'ghan bir zémin; chünki ular türlük napakliqlarni qilip, yirginchlik adetliri bilen bu zéminni bu chettin u chétighiche tolduruwetti. ■ 12 Shunga siler qizliringlarni ularning oghullirigha bermenglар, oghulliringlарgha ularning qizlirini élip bermenglар; siler küchiyip, zéminning nazu-németliridin yéyishke, zéminni ebedil'ebed ewladliringlарgha miras qilip qaldurush üçün menggü ularning aman-tinchliqi yaki menpeitini hergiz izdimenglar» — dégeniding. 13 Bizning rezil qilmishlirimiz we nahayiti éghir itaetsizlikimiz tüpeylidin bu hemme bala-qaza beshimizgha kelgenidi we Sen, i Xudayimiz, qebihliklirimizge téghishlik bolghan jazayimizni yéniklitip, bizge bügünkidek nijatlıq iltipatni körsetken turuqluq, □ 14 biz qandaqmu yene emrliringge xilapliq qilip, bundaq yirginchlik qaidilerni tutqan bu taipiler bilen nikahliniwérимиз? Mubada shundaq qılıdighan bolsaq, Sen bizge ghezeplinip, bizge

□ 9:9 «...bizni **Yehudiye we Yérusalémda sépilliq qildi**» — «sépilliq» mushu yerde asasen köchme menide ishliilgen bolsa kérek. Chünki Yérusalémdiki sépil mushu waqitta téxi qurumighanidi («Neh.» 1-babni körüng). ■ 9:10-11 Law. 18:25, 27; Qan. 7:3 □ 9:13 «**bizge bügünkidek nijat iltipatını körsetken**» — bu ibarining bashqa birxil terjimisi: «**bizge bügünkidek qutuldu-rulghan qaldi qaldurghan**».

bir qaldi yaki qutulghudek birsinimu qaldurmay yoqatmay qalamsen? ¹⁵ I Israilning Xudasi bolghan Perwerdigar, Sen heqqaniydursen! Shu sewebtin biz bugünkidek qutulup qalghan bir qaldimiz. Qara, biz Séning aldingda itaetsizliklirimizde turuwatimiz, shunga Séning aldingda héchqaysimiz tik turalmay qalduq» — dédim.

10

Gunahini tonup, qilghan duaning netiji

¹ Ezra dua qilip, gunahini tonup yighlap Xudan-
ing öyi aldida yiqlip düm yatqan chaghda, Israil-
lardin nahayiti chong bir jamaet, er-ayallar we
balilar uning yénigha kélip yighthildi; köpchilikmu
qattiq yighlap kétishti. ² Élamning ewladliridin,
Yehiyelning oghli Shékaniya ezragha: — Biz Xuday-
imizgha sadaqetsizlik qilip bu zémindiki yat taip-
ilerdin xotun aptuq. Halbuki, Israil üçhün yenila
ümid bar; ³ biz emdi Xudayimiz bilen ehdilisheyli,
xojamning we Xudayimizning emrliridin qorqup
titrigenlerning nesihitige asasen bu xotunlarni
we ulardin törelgen percentlerni yolgha sélip qoy-
ayli. Hemme ish Tewrat qanuni boyiche qilinsun.
⁴ Tur! Bu ish sanga baghliqtur, biz séni qollaymiz;
jür'etlik bolup ishni ada qilghin, — dédi.

⁵ Shuning bilen Ezra ornidin qopup, kahinlarning Lawiyarlarning we pütkül Israil jamaitining bashliqlirini shu söz boyiche ish qilimiz, dep qe-
sem ichishke ündidi, ular qesem ichti.

⁶ Andin Ezra Xudaning öyi aldidin qopup Eliyashibning oghli Yehohananning öyige kirdi; u u yerge kelgende ghizamu yémedi, sumu ichmidi, chünki u sürgünlüktn qaytip kelgenlerning sadaqetsizlikи üchün échinatti. ⁷ Shuning bilen Yehudiye we Yérusalémnda sürgünlüktn qaytip kelgenlerning hemmisige jakarlinip, Yérusalémgha yighilinglar, ⁸ emirler we aqsaqallarning nesihiti boyiche, kimki üch kün ichide yétip kelmise, uning pütün mal-mülki musadire qilinidu, sürgündin qaytip kelgenlerning jamaitidinmu ayrılidu, dep, jakarname chiqirildi. ⁹ Shuning bilen Yehuda we Binyamindiki barliq erler üch kün'giche Yérusalémgha yighilip boldi. U toqquzinchı ayning yigirmenchi küni idi; barliq xelq Xudaning öyining hoylisidiki meydan'gha kélip olturdi, köpchilik bu ishtin qorqachqa, shuningdek qattiq yaghqan yamghur tüpeylidin, titrep kétishti. ¹⁰ Kahin Ezra ornidin qopup ulargha: — Siler Xudagha sadaqetsizlik qilip yat taipilerning qizlirini xotunluqqa élip Israillarning itaetsizlikini ashurdunglar. ¹¹ Emdi siler atabowanglarning Xudasi bolghan Perwerdigar aldida gunahinglarni tonup, uning neziride durus bolghanni qilip, özünglarni bu zémindiki taipilerdin we bu yat ellik xotunliringlardin arini ochuq qilinglar, dédi.

¹² Pütün jamaet yuqiri awazda jawap bérip: — Maqul, biz özlirining shu gepliri boyiche ish körimiz. ¹³ Biraq ademler bek köp, yene kélip yamghur pesli bolghachqa talada turalmaymiz; uning üstige bu dégen bir-ikki künde pütidighan ish

emes, chünki bizde bu ishta itaetsizlik qilghanlar nahayiti köptur! □ ¹⁴ Xudaning mushu ish tüpeyli kelgen qattiq ghezipining bizdin ketküche, bashliqlirimiz pütkül jamaetke wekil bolup Perwerdigarning aldida tursun; bizning herqaysi sheherlirimizde yat ellerdin xotun alghanlarmu belgilen'gen waqitta shu sheherning aqsaqal we hakimliri bilen birlikte kélép bu ishni bir terep qilsun, – dédi.

¹⁵ Bu ishqqa peqet Asahelning oghli Yonatan bilen Tiqwahning oghli Yahziya qarshi chiqtı, Meshullam bilen Lawiy Shabbitay ularni qollidi.

¹⁶ Shuning bilen sürgündin qaytip kelgenler ene shundaq qildi. Kahin Ezra we ata jemetlirining bashliqliri bolghanlar jemeti boyiche bu ishqqa ayrıldı; ularning hemmisi ismiliri boyiche tizimlandı. Ular oninchi ayning birinchi küni bu ishni tekshürüp bir terep qilishqa kirishti. ¹⁷ Ular yat ellik xotunlarni alghan erlerning soriqini birinchi ayning birinchi küni tügetti.

Yat ellerdin xotun alghanlarning tizimligi

¹⁸ Kahinlarning ewladliri ichide yat ellik xotunlarni alghanlardin mushular chiqtı: — Yozadakning oghli Yeshuaning we uning qérindashlirining ewladliridin: — Maaséyah, Eliézer, Yarib, Gedaliya. ¹⁹ Ular xotunlirimizni yolgha sélip qoyimiz dep *qesem qilip* qol bérishi we gunahi üçhün itaetsizlik qurbanliqi

---

□ **10:13 «chünki bizde bu ishta itaetsizlik qilghanlar nahayiti köptur!»** — bashqa bir xil terjimisi: «chünki biz bu ishta bek éghir itaetsizlik qilghanmiz».

süpitide qoy padisidin bir qochqarni sundi.
20 Immerning ewladliridin Hanani bilen Zebadiya; **21** Harimning ewladliri ichide Maaséyah, Éliyah, Shémaya, Yehiyel we Uzziya; □ **22** Pashxurning ewladliridin Elyoyinay, Maaséyah, Ismail, Netanel, Yozabad we Elasar.

23 Lawiylar ichide Yozabad, Shimey, Kélaya («Kélita»mu déyilidu), Pitahiya, Yehuda bilen Eliézer; **24** ghezelkeshler ichide Eliyashib; derwaziwenler ichide Shallum, Telem, Uri.

25 Israillardin: — Paroshning ewladliridin Ramiya, Yizziya, Malkiya, Miyamin, Elazar, Malkiya, Binaya; **26** Élamning ewladliridin Mattaniya, Zekeriya, Yehiyel, Abdi, Yerimot bilen Éliyah; **27** Zattuning ewladliridin Elyoyinay, Eliyashib, Mattaniya, Yerimot, Zabad bilen Aziza; **28** Bibayning ewladliridin Yohohanana, Hananiya, Zabbay bilen Atlay; **29** Banining ewladliridin Meshullam, Malluq, Adaya, Yashub, Shéal bilen Ramot; □ **30** Pahat-Moabning ewladliridin Adna, Jilal, Binaya, Maaséyah, Mattaniya, Bezalel, Binnuiy bilen Manasseh; **31** Harimning ewladliridin Eliézer, Yishiya, Malkiya, Shémaya, Shiméon, **32** Binyamin, Malluq we Shemariya; **33** Xashumning ewladliridin Mattinay, Mattatah, Zabad, Elifelet, Yeremay, Manasseh we Shimey; **34** Banining ewladliridin Maday, Amram, Uel, **35** Binaya, Bediya, Kéluhay, **36** Waniya, Meremot, Eliyashib, **37** Mattaniyah, Mattinay,

---

□ **10:21** «Éliyah» — bu isim ereb tilida, shundaqla uyghur tilida «Iliyas» déyilidu. □ **10:29** «Ramot» — yaki «Yeremot».

Yaasu,³⁸ Bani, Binnuiy, Shimey,³⁹ Shelemiya, Natan, Adaya,⁴⁰ Maknadibay, Shashay, Sharay,⁴¹ Azarel, Shelemiya, Shemariya,⁴² Shallum, Amariya, Yüsüp;⁴³ Néboning ewladliridin Jeiyel, Mattitiyah, Zabad, Zébina, Yadday, Yoél we Binaya.⁴⁴ Bularning hemmisi yat ellik xotunlarni alghanlar idi, we shuningdek ulardin bezilerning xotunliri perzentmu körgenidi.□

Tewrat dewride yüz bergen muhim weqeler

- Yüçük ulami qapuqlı qoşen zəmiringin olurraqashtırıldı
(*Yaritilish* müsabiqəsinin toxumayı)
4. İştirakçı Müraciət qolunda chırşdırıldı 400 yıldır Musa peygamberim ulamı
Müsirin yelədən çıxıldı (*Müsirin çıxış*). Musa peygamberim Shay
NINƏVƏ (Asuriye) ⑨

5. *teğligha "müzedeğin" anı" ve helyi "Müzdeğin chiqış", "Laytary" 12 paylaçı Qanadan zeminlik chayradı. Ömrə issırlar ishnenmesiltin zeminqha ləğemeydi, çördə bayawandı 40 yil keçip yürüdü. (CHÖ-bayawandıñı seper.)*

6. İsraililer lordan derinlikte oturmuştu awwal. Musa peyhember etdini İkinci qəlim uşarğı şəhriyedə (Qanun şəhriyə).

7. Yeshua peyhembering tələkçiliyi bəlin İsrailar Qanana

- zəmînli kürd, on iligidi. *Yəsən uluqra zəmînli legim*
gilid. Yıngılıq dewr — *Batın Həlakmırı hökmünləri*
gilid. Padışhahı dewr — *Sau, Daurut, Süleyman*.
Padışhahın bölinmiş — İmunitàt və həmada, shəhəmdə vəzifə.

Galiye — *Padışhahlar (2)»*

8. Patosuların bulunduğu - jenub ilerinde, stimulus insaksi, shıalty padşarınlığı (çıraklı) Aşyne impiyəti təriphin sərgin qolşağından qol qismi qayıtp kələmeydi (miliyedrin ligiti 721-yil).

-

-

- OTTURA DÉNGIZ UR

- Tewrattiki peyghamberler — ularning déwrları
4. Sionim həqiqəti iləsiyi nəzərbəndədir

- MISIR** «Misirdin chiqishi» **QADƏSH-BARNĘA** «Chöл-bayawandıki sepe»

- 10. 70 yil sürgün bolgandán kénýn, Israillarning sadig bir olsımı Ezra we Nehemias tarihi**

- «Lawyline»** SINAY TEĞHI
Xudanıng xelqip padishahstır haldä Qaanın
Nehemiyantıng yelektüchiliğide Qaanın
zümralıq gayridü.
CHOL-BAYAWANDA KEZİP YÜRÜSHİ

- TƏWRAT DƏWRİNİN TARİXİ**

- TƏRKİAT DƏWƏRİNİNG TARIXİNİ
KÖRSİTİDİĞİHAN XƏRİTƏ**

- QIZIL
DÉNGIZ

- www.ams.org/journals/representations

- TEWRAT DEWRINING TARIXINI KORSITIDIGHAN XERITE

- 10.14. *Monoclonal antibodies* | [View document](#)

- 10:44 «we shuningdek ulardin bezilerning xo

- perzentmu körgənidi» — başqıa bir xıl terjimisi: — «

- shuning bilen ular xotunlirini we perzentlirini yolgha sé

TEWRAT DEWRINING TARIXINI KÖRSITIDIGHAN XERITE

□ **10:44 «we shuningdek ulardin bezilerning xotunliri perzentmu körgenidi»** — bashqa bir xil terjimisi: — «... we shuning bilen ular xotunlirini we perzentlirini yolgha séliwetti». Bu ayetning tékistte kemtüklük bolushi mumkin. Shunga menisi éniq emes.

**Muqeddes Kalam (latin yéziq)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Latin script**

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5